

УКРАЇНА

Центральна виборча комісія

ПОСТАНОВА

м. Київ

14 серпня 2020 року № 176

Про призначення перших виборів депутатів районних рад на 25 жовтня 2020 року

Статтею 7 Конституції України визначено, що в Україні визнається і гарантується місцеве самоврядування.

Відповідно до статей 140, 141 Основного Закону України місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи.

Органами місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ та міст, є районні та обласні ради.

До складу сільської, селищної, міської, районної, обласної ради входять депутати, які обираються жителями села, селища, міста, району, області на основі загального, рівного, прямого виборчого права шляхом таємного голосування. Строк повноважень сільської, селищної, міської, районної, обласної ради, депутати якої обрані на чергових виборах, становить п'ять років. Припинення повноважень сільської, селищної, міської, районної, обласної ради має наслідком припинення повноважень депутатів відповідної ради.

Чергові вибори сільських, селищних, міських, районних, обласних рад, сільських, селищних, міських голів відбуваються в останню неділю жовтня п'ятого року повноважень відповідної ради чи відповідного голови, обраних на чергових виборах (частина третя статті 141 Конституції України).

Постановою Верховної Ради України від 15 липня 2020 року № 795-ІХ “Про призначення чергових місцевих виборів у 2020 році” призначено чергові вибори депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів (крім визначених пунктами 2 і 3 цієї Постанови) на неділю, 25 жовтня 2020 року.

Водночас пунктом 5 указаної Постанови встановлено, що чергові місцеві вибори не проводяться в разі призначення перших виборів депутатів відповідних місцевих рад та сільських, селищних, міських голів на 25 жовтня 2020 року.

Організацію і порядок проведення виборів згідно з пунктом 20 частини першої статті 92 Конституції України визначено Виборчим кодексом України (далі – Кодекс), який відповідно до Конституції України визначає гарантії права громадян на участь у виборах, регулює підготовку та проведення загальнодержавних і місцевих виборів, установлює порядок і підстави ухвалення Центральною виборчою комісією рішень з питань організації та проведення виборів.

Так, згідно з частиною сьомою статті 194, пунктом 1 частини першої статті 205 Кодексу призначення перших місцевих виборів належить до повноважень Центральної виборчої комісії.

Вирішуючи питання щодо призначення перших виборів депутатів районних рад 25 жовтня 2020 року, Центральна виборча комісія виходить з такого.

Частиною сьомою статті 194 Кодексу, зокрема, встановлено, що перші вибори депутатів сільських, селищних, міських рад, сільських, селищних, міських голів призначаються Центральною виборчою комісією за відповідним зверненням уповноваженого органу, а перші вибори депутатів районних рад – за відповідним зверненням уповноваженого органу на підставі рішення про утворення районних рад.

Перші місцеві вибори призначаються не пізніше ніж за сімдесят днів до дня виборів (частина п'ята статті 195 Кодексу).

Відповідно до частини першої статті 288 Кодексу перші вибори депутатів, сільських, селищних, міських голів призначаються у разі об'єднання територіальних громад, утворення нових адміністративно-територіальних одиниць, інших змін адміністративно-територіального устрою або змін, у результаті яких утворюється новий орган місцевого самоврядування.

За змістом частини восьмої статті 194 Кодексу в рік проведення чергових місцевих виборів перші місцеві вибори призначаються та проводяться разом з черговими місцевими виборами.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну регіональну політику, державну політику у сфері розвитку місцевого самоврядування, територіальної організації влади та адміністративно-територіального устрою (на сьогодні – Міністерство розвитку громад та територій України), не пізніш як за сто десять днів до дня голосування на чергових місцевих виборах надає Центральній виборчій комісії за встановленою нею формою інформацію щодо переліку місцевих рад із зазначенням адміністративно-територіальних одиниць, що входять до їх складу, в кожній області України, а також в Автономній Республіці Крим (частина дев'ята статті 194 Кодексу).

Таким чином, згідно з частиною восьмою статті 194, частиною п'ятою статті 195 Кодексу, враховуючи встановлені зазначеними вище положеннями законодавства вимоги щодо проведення перших місцевих виборів одночасно з черговими місцевими виборами, перші місцеві вибори повинні бути призначені Комісією на 25 жовтня 2020 року не пізніше 15 серпня 2020 року.

З метою забезпечення призначення перших місцевих виборів у строки, встановлені Кодексом, Комісія 28 липня 2020 року прийняла постанову № 148 “Про форми переліків місцевих рад із зазначенням адміністративно-територіальних одиниць, що входять до їх складу”, якою встановила форми переліків місцевих рад із зазначенням адміністративно-територіальних одиниць, що входять до їх складу, і того самого дня надіслала її до Міністерства розвитку громад та територій України.

Однак станом на момент призначення Центральною виборчою комісією на неділю, 25 жовтня 2020 року, перших виборів депутатів сільських, селищних, міських рад територіальних громад і відповідних сільських, селищних, міських голів, про що Комісія

прийняла постанову від 8 серпня 2020 року № 160, Міністерство розвитку громад та територій України інформації про перелік районних рад Комісії не надало.

Зважаючи на вказані вище обставини, Центральна виборча комісія постановою від 8 серпня 2020 року № 162 звернулась до Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (далі – Комітет) і Міністерства розвитку громад та територій України щодо надання роз'яснень про наявність підстав для призначення перших виборів депутатів районних рад.

До Комісії 14 серпня 2020 року надійшов лист Комітету від 13 серпня № 04-23/13-2020/133526, у якому стосовно порушених Комісією питань, зокрема, вказано, що *“... Центральна виборча комісія, попри певну неузгодженість окремих положень частин сьомої, дев'ятої статті 194 Виборчого кодексу України із законодавством у сферах місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою, має всі необхідні правові підстави для призначення перших виборів депутатів районних рад в Україні на новій територіальній основі”*.

Враховуючи викладене, Комісія зазначає.

Верховна Рада України Постановою від 17 липня 2020 року № 807-ІХ “Про утворення та ліквідацію районів” (далі – Постанова) ліквідувала всі райони в межах областей України та утворила нові райони із визначенням затверджених Кабінетом Міністрів України територій територіальних громад, що ввійшли до їх складу.

Пунктом 4 Постанови передбачено, що вибори депутатів районних рад у районах, ліквідованих відповідно до пункту 3 Постанови, не проводяться, а повноваження депутатів районних рад у таких районах припиняються в день набуття повноважень депутатів районних рад, обраних на перших виборах до районних рад у районах, утворених відповідно до пункту 1 Постанови, а пунктом 5 – уповноважено Центральну виборчу комісію забезпечити формування виборчих округів та проведення місцевих виборів з урахуванням районів, утворених відповідно до пункту 1 Постанови.

Згідно з Конституцією України в Україні визнається і діє принцип верховенства права, Конституція України має найвищу юридичну силу; закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частини перша, друга статті 8); органи державної влади, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (частина друга статті 19).

Конституція України частиною першою статті 133 включає райони до складу системи адміністративно-територіального устрою України, а частиною четвертою статті 140 передбачає функціонування районної ради як органу місцевого самоврядування, що представляє спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ та міст.

Центральна виборча комісія як постійно діючий колегіальний державний орган, який наділений повноваженнями щодо організації підготовки і проведення, зокрема, виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів, зобов'язана діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією України та законами України (частина перша статті 1, частина друга статті 3 Закону України “Про Центральну виборчу комісію”).

За змістом статті 2 вказаного Закону Центральна виборча комісія відповідно до своїх повноважень забезпечує дотримання передбачених Конституцією України та законами України принципів і засад виборчого процесу, реалізацію виборчих прав громадян України, однакове застосування законодавства України про вибори на всій території України.

Комісія буде свою діяльність на принципах верховенства права, законності, незалежності, об'єктивності, компетентності, професійності, колегіальності розгляду і вирішення питань, обґрунтованості прийнятих рішень, відкритості і публічності.

До Комісії 14 серпня 2020 року надійшов лист Міністерства розвитку громад та територій України, датований тим самим числом, за № 7/34.1/14035-20, до якого додано, зокрема, перелік районних рад.

Таким чином, на сьогодні в Комісії наявні підстави для призначення на 25 жовтня 2020 року перших виборів депутатів районних рад, утворених відповідно до пункту 1 Постанови.

Водночас Комісія звертає увагу, що згідно зі статтею 3 Закону України “Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України” окупованою територією визнано, зокрема, сухопутну територію Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, внутрішні води України цих територій.

Відповідно до статті 1 Закону України “Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях” тимчасово окупованими територіями у Донецькій та Луганській областях визнаються частини території України, в межах яких збройні формування Російської Федерації та окупаційна адміністрація Російської Федерації встановили та здійснюють загальний контроль, зокрема, у межах окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей. Межі та перелік районів, міст, селищ і сіл, частин їх територій, тимчасово окупованих у Донецькій та Луганській областях, визначаються Президентом України за поданням Міністерства оборони України, підготовленим на основі пропозицій Генерального штабу Збройних Сил України.

Указом Президента України від 7 лютого 2019 року № 32/2019 “Про межі та перелік районів, міст, селищ і сіл, частин їх територій, тимчасово окупованих у Донецькій та Луганській областях” затверджено, зокрема, Перелік районів, міст, селищ і сіл, частин їх територій, тимчасово окупованих у Донецькій та Луганській областях.

За змістом частини першої статті 2 Закону України “Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях” правовий статус тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях, Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, а також правовий режим на зазначених територіях визначаються цим Законом, Законом України “Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України”, іншими законами України, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, принципами та нормами міжнародного права.

Частиною п'ятою статті 8 Закону України “Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України” встановлено, що на тимчасово окупованій території вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки

Крим, депутатів місцевих рад, сільських, селищних, міських голів, місцевий референдум не проводяться.

Враховуючи зазначене, з метою забезпечення виборчих прав громадян, дотримуючись принципів та засад виборчого процесу, ґрунтуючись на принципі верховенства права, відповідно до статей 7, 22, 38, 64, 140, 141 Конституції України, абзацу другої частини сьомої, частини восьмої статті 194, частини п'ятої статті 195, пункту 1 частини першої статті 205 Виборчого кодексу України, Постанови Верховної Ради України від 17 липня 2020 року № 807-ІХ “Про утворення та ліквідацію районів”, керуючись статтями 11 – 13 Закону України “Про Центральну виборчу комісію”, Центральна виборча комісія **постановляє**:

1. Призначити на неділю, 25 жовтня 2020 року, перші вибори депутатів районних рад за переліком згідно з додатком.
2. Цю постанову надіслати Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України, обласним державним адміністраціям для використання в роботі та передачі відповідним територіальним виборчим комісіям.
3. Цю постанову оприлюднити на офіційному вебсайті Центральної виборчої комісії.

Голова Центральної виборчої комісії О. ДІДЕНКО